הגליון
נודב ע"י:
ע.י.ב.י לע"נ
הג"ר יוסף ענגיל
זצ"ל

פרשת
השבוע:
ויצא תשפ"ז
גליון של"ט
שנה ח'

מליצי יושר

זרע שמשון
רבי שמשון חיים
ב"ר נחמן מיכאל **נחמני** זצ"ל
הבטיח למי שילמוד בספריו:
תשלומי חן וחסד ושלמא רבא
מן שמיא ועיניכם תראנה בנים
ובני בנים כשתילי זיתים סביב
לשולחנכם, חכמים ונבונים
ובתים מלאים כל טוב, גם עושר
גם כבוד לא יסופו מזרעכם וכו',
בני חיי ומזוני טבי.

מלא העומר
רבי אריה לייב ב"ר משה
צינץ זצ"ל ביקש קודם
פטירתו שיתנו לו דף ורשם
בשארית כוחותיו:
מי שישתדל בהדפסת ספרי אהיה לו
למליץ. וכ"כ הגה"ק רבי צדוק הכהן
מלובלין זי"ע: הבטיח הגאון שיעשה
טובה לכל המשתדלים והמסייעים
בהוצאת חיבוריו לאור, וכן היה באמת
שעשה טובה לכולם.
(הקדמה למלא העומר)

אבני נזר
רבי אברהם ב"ר זאב
נחום בורנשטיין זצ"ל
הבטיח קודם פטירתו:
אם ילמדו בספרים שלי,
אהיה למגן ולעזר גם אחר פטירתי
ממש כמו בחיים.
(ארץ צבי להגה"ק מקוז'יגלוב עה"ת
עמוד רמ"ב) וכ"כ השם משמואל:
ובטח יהיה למליץ יושר
למיימינים בה

ילקוט סופר
רבי יוסף לייב ב"ר אליעזר
זוסמאן סופר זצ"ל
כתב בצוואתו למי שילמוד או יפרסם דבריו
אני אטיב עמהם להמליץ טוב בעדם
לפני אל חי, ואם יבואו על קברי
יתפללו ויאמרו איזה מזמורי תהלים
ג"כ אשתחוה גם אני לפני שומע
קול בכיות עמו ישראל ברחמים
ואצטרף תפלתי עמהם
לטוב להם כל הימים

לב העברי
רבי עקיבא יוסף
ב"ר יחיאל **שלעזינגר** זצ"ל
כתב בצוואתו
בקשתי שטוחה שישתדלו
להדפיס ספרים שלי, ואני
תפילה להשי"ת, צעק לבי אל ה'
בין בחיי בעוה"ז, ובעוה"ב אם
יהיה בכוחי, אקוה שלא להיות
כפוי טובה ח"ו, ובעולם האמת
אקוה כי לא יבושו בי תומכי.

חזון יחזקאל
רבי יחזקאל ב"ר מרדכי
זלמן **אברמסקי** זצ"ל:
הג"ר שלום אייזן זצ"ל בעת
הספדו בשעת הלויה הכריז:
נצטויתי מאת רבינו זצ"ל לפרסם,
שהבטיח שימליץ טוב לכל מי
שילמוד בספריו, וכן ימליץ טוב
לכל מי שיפיץ את חידושי תורתו.
(רבבות אפרים או"ח ח"ב עמוד
רמ"ח, מלך ביפיו פרק מ"ב).

אתון דאורייתא
רבי יוסף
ב"ר יהודה **ענגיל** זצ"ל
העיד חתנו הגאון רבי יצחק
מנחם מארגענשטערן זצ"ל
בהספדו
רבינו בטרם עלה השמימה
הבטיח כל מי שיסייע בהדפסת
החיבורים שלו יהיה לו למליץ
יושר בעולם העליון

בן לאשרי
רבי יצחק ב"ר אשר
אנשיל **הוברמן** הרב
מרעננה זצ"ל כתב בספרו:
הנני מוסר מודעה שהחלטתי להתפלל
בלי נדר בכל יום על כל אלה שיעיינו
בספרי, ויגידו בשמי דברי תורה
לאחרים שיושיעו מכל צרה
שצריכים ישועה בעוה"ז ובעוה"ב.
וכל הלומד בספרי יזכה לירא"ש,
והצלחה בכל טוב, בזה ובבא
סגולה גדולה בבית לכל הדברים.

צדקת הצדיק
רבי צדוק
ב"ר יעקב **רבינוביץ** זצ"ל
אמר קודם פטירתו
שמבטיח כמו הבטחת בעל
מלא העומר שמי שידפיס
דבריו יהיה לו למליץ יושר

שערי זבול
רבי זבולון
ב"ר אברהם משה **המבורגר** זצ"ל
הבטיח כמה פעמים שיעשה
טובה וימליץ טוב למי שיעשה
טובה לנשמתו, וכך חרות על
מצבתו

די שטערקסטע סגולה פאר אלע פראבלעמען!

פארוואס האב איך פראבלעמען אין שטוב?
פארוואס גייט מיך אזוי שווער מיט פרנסה?
פארוואס האב איך צער גידול בנים?
פארוואס קען די דאקטער מיך נישט העלפען?
פארוואס האב איך נישט קיין מזל?

תירוץ

זייל די מקטריגים לאזען נישט אז מיינע תפילות זאלען נתקבל ווערען
וואס איז די עצה? זיך איינקויפען מליצי יושר!

זייט מקיים די צוואה פון די זרע שמשון, פלאצקע גאון, אבני נזר, ילקוט סופר, צדקת הצדיק, לב העברי, רבי יוסף ענגיל, רעננה רב, און ר' יחזקאל אברמסקי, ר' זבולון המבורגר זצ"ל וואס האבען מבטיח געווען צו זיין מליצי יושר
פאר ווער עס וועט פארשפרייטען אדער לערנען זייערע ספרים.

זרע שמשון

לע"נ הרה"ק המקובל המלוב"ן ר' רפאל ב"ר אברהם ריס זי"ע

וירא ה' כי שנואה לאה ויפתח את רחמה ורחל עקרה. נראה שמפני שהיתה שנואה לכן ויפתח את רחמה, וצ"ב מה ענין זה לזה. עוד צ"ב דכתיב "ותרא רחל כי לא ילדה ליעקב ותקנא רחל באחותה", ואיך אפשר לומר דרחל רצתה בנים משום קנאה. עוד יש לדקדק דמפני מה כתיב "ותרא רחל כי לא ילדה ליעקב", דהול"ל "ותרא רחל כי לא ילדה".

וי"ל, דאמרו ביבמות (דף סד.): למה היו האמהות עקרות, משום שהקב"ה מתאוה לתפילתן של צדיקים. והנה לאה ג"כ היתה בתחילה עקרה, אך כשראה הקב"ה שלאה היא שנואה, וא"כ אם יעקב היה מתפלל עבור בנים, היה מתפלל על רחל שהיא עיקר הבית שתיפקד ולא על לאה, לכך פתח ה' את רחמה של לאה קודם. ומעתה דליעקב היה כבר בנים מלאה, לא ראה סיבה להוסיף ולהתפלל על רחל, ואדרבה לא היה חושב שהטעם שהאמהות היו עקרות היה כדי שבעליהן יתפלל בעדם, שהרי ראה שלאה נתעברה בלי שום תפילה.

[ואין להקשות דא"כ מדוע שרה ורבקה היו עקרות. משום דבשרה יש לתלות שהטעם הוא מפני שעדיין היה שמה "שרי", ולא "שרה". ואצל רבקה יש לתלות שהטעם כדי שלא תתקיים ברכת לבן שאמר "אחותנו את היי לאלפי רבבה", וכמו שמובא במדרש כדי שלא יאמרו האומות ברכותינו עשתה פירות].

וזה שאמר הכתוב "ותרא רחל כי לא ילדה **ליעקב**", היינו שראתה שיעקב אינו משים את לבו להתפלל עליה כדי שתלד, ואינו סובר שהטעם שהן עקרות הוא מפני שהקב"ה מתאוה לתפילתם, וא"כ צ"ל שהכל בא בכח הזכות, לפיכך "ותקנא רחל באחותה", שקנאה במעשיה הטובים, ואמרה ליעקב "הבה לי בנים ואם אין מתה אנכי", שנתכוונה לומר לו שעכ"פ צריך אתה להתפלל עבורי, היות שאם אין לי בנים, יאמרו שאני מתה, היינו שאין לי זכות, ורשעים בחייהם קרויים מתים.

מלא העומר

לזכות ש.ה.ב.מ.ר. להצלחה בכ"ע ונחת דקדושה מכל יו"ח

מה נורא המקום הזה. ופירש רש"י שקפצה לו הארץ. ויראה שיובן על פי פירוש רש"י (פסוק י"ג), וז"ל: קיפל הקב"ה כל ארץ ישראל תחתיו, רמז לו שתהא נוחה ליכבש לבניו כארבע אמות, עכ"ל. אך לפי שאמר 'אני ה' אלהי אברהם אביך ואלהי יצחק הארץ אשר אתה שוכב עליה לך אתננה ולזרעך', ויראה שרמז לו כי ארץ ישראל אינה נגדרת במקום, וגבולותיה אינן אלא כענין דבר רוחני שיכול להתצמצם, וכפי שמלאך שהוא שליש עולם, מתצמצם להיות כאחד אנשים [בשעת שליחותו לעולם הזה]. וזהו לפי מדריגת ישראל היא מתרחבת ומתכווצת, כמו שאמרו (גיטין נז.): ששים ריבוא עיירות היה לו לינאי, והשתא אפילו שיתין ריבוותא קני לא מחזיק.

ובזו ממילא בטל הערעור של עשו על ארץ ישראל, כי לגביה לא היתה שוה כלום, שהיתה עומדת על ארבע אמות מרכז של ארץ ישראל, וזהו רצה הוא יתברך להראות ליעקב באומרו 'אלהי אברהם אביך ואלהי יצחק', כי מידת 'אברהם' הוא חסד, וחסד הוא התפשטות. ומידת 'יצחק' היא גבורה, הוא בחינת צמצום, כי בהיות ישראל ראויים לחסד, היתה ארץ ישראל מתפשטת. וכשחטאו היה גורם שהיו מגבירין מידת יצחק הוא צמצום, כי הארץ כארבע אמות היא חשובה, א"כ לעשו שלא היה לו חלק במידת אברהם, כי רשעים מהפכין הרחמים [כלומר החסדים] לדין, א"כ לא היתה אלא ארבע אמות, ולא היתה כדי חלוקה. וא"כ היו צריכין יעקב ועשו להיות חולקים בגוד או איגוד, [דאמרו (ב"ב יג.) דכל דבר שאין בו כדי חלוקה, חולקין אותו ב'גוד או איגוד', והיינו שאומר אחד לחבירו: או אתה קנה ממני את חלקי, ותהיה אתה הבעלים על כולו, או שאני אקנה ממך את חלקך]. והשתא שליעקב היתה ראויה, ולעשו לא היתה ראויה, שהיתה מתכווצת ועומדת על ארבע אמות, ולגבי יעקב תתפשט ותתרחב, [לפיכך נטל יעקב את הארץ לנחלה]. וזהו שנתן הוא יתברך לעשו הירושה בהר שעיר.

לכן אמר 'אני ה' אלהי אברהם אביך ואלהי יצחק הארץ אשר אתה שוכב עליה לך אתננה ולזרעך', ושמא תאמר הלא אינה אלא ארבע אמות, מ"מ 'והיה זרעך כעפר הארץ ופרצת ימה וקדמה וצפונה ונגבה', שתתרחב לאין שיעור.

והנה זהו ענין קפיצת הארץ, מאחר שקיפל כל ארץ ישראל כארבע אמות, א"כ המקום המקודש ביותר שקונה יותר עצם רוחניות היה הר המוריה, שהיא נקודה אמצעית שמושפע בה כל הרוחניות של ארץ ישראל. [כלומר 'קפיצת הארץ' הנזכרת כאן, אינה במשמעות שקפצה ממקום למקום, אלא שכיון שקיפל הקב"ה את כל ארץ ישראל תחתיו, נמצא שהארץ קפצה לה ממקומה והצטמצמה תחת ארבע אמותיו של יעקב אבינו. ומה שייחסו חז"ל את קפיצת הארץ דוקא להר המוריה, אע"ג דכל הארץ קפצה ממקומה להצטמצם תחת מקומו של יעקב אבינו, היינו משום שעיקר קפיצת הארץ מתייחס לנקודה האמצעית שמושפע בה כל הרוחניות של ארץ ישראל].

לכן אמר 'אכן יש ה' במקום הזה ואנכי לא ידעתי', שידע שאין זה מקומו של הר המוריה, רק לפי התקפלות הארץ, הגיע שם רוחניות וקדושה של הר המוריה.

אבני נזר

לע"נ הג"ר נחום יצחק ב"ר צבי אשר כהנא שפירא זצ"ל יא"צ י"א כסלו

למול בשבת ע"י שני מוהלין. [המשך משבוע שעברה]. אמרו בכריתות (דף יד.), דנאמר בשעיר לעזאזל 'ושלח ביד איש עתי', ודרשינן: 'עתי', משמע בעתו ובמועדו ישתלח ואפילו בשבת. ואמר רפרם, זאת אומרת מדאיצטריך לרבות שמותר לשלח את השעיר אפילו חל יוה"כ בשבת, דיש עירוב והוצאה לשבת, ואין עירוב והוצאה ליוה"כ, שאם היה איסור הוצאה ביוה"כ, הרי כבר ידענו שהשילוח דוחה את איסור הוצאה ביוה"כ, והוא הדין שדוחה איסור הוצאה דשבת, ולא היה צריך הכתוב לרבות שדוחה שילוחו של השעיר את איסור ההוצאה בשבת. והקשה הגמ', ממאי, דלמא דחיית איסור הוצאה בשבת לא ילפינן מיוה"כ, משום דשאני שעיר המשתלח ביוה"כ, דהכשירו ביוה"כ בכך, שכך היא מצותו לישלח ביוה"כ, וכשם שהתמידין של שבת קרבין בשבת. אבל אם חל בשבת הו"א שלא ידחה את השבת ולכן איצטריך קרא.

וכתב האבני נזר, דחזינן יסוד זה דאע"ג דתמידין חשובין מצוותו בכך, אבל שעיר המשתלח כשחל יוה"כ בשבת לא חשיב מצוותו בכך, כיון שרק אירע דאיקלע בשבת. וז"ל: וראיה לזה מש"ס כריתות (דף יד.) בהא דאמרו 'עתי' אפילו בשבת, זאת אומרת עירוב והוצאה בשבת ואין עירוב והוצאה ליוה"כ. ודחי שאני שעיר המשתלח דהכשירו דיוה"כ בכך. ופירש"י דומיא דתמידין דקרבין בשבת. הרי דתמידין חשובין מצוותו בכך, ושעיר המשתלח כשחל יוה"כ בשבת לא חשיב מצוותו בכך, כיון שרק אירע דאיקלע בשבת. וכעין זה בשבת (דף כד.) 'מהו להזכיר חנוכה במוספין כיון דלית ביה מוסף בדידיה'. הרי דתפלות הקבועין ליום שייכים להמאורע, אבל אין שייך המאורע לחבירו. וכן נידון דידן מילה וקצירת העומר אינם שייכים לשבת, ורק דחויה, עכ"ל.

והנה רש"י בעירובין (דף קב. ד"ה הלכה כר' יהודה) כתב וז"ל: ומלאכה דאורייתא לא הותרה במקדש חוץ מהקרבת תמידין ומוספין, וקרבנות צבור שדוחין את השבת מגזירת הכתוב, עכ"ל. וקשה דאטו תמידין ומוספין לאו קרבנות ציבור הם, ולמה כתב רש"י תמידין ומוספין בפני עצמו. וכתב האבני נזר (או"ח סימן תנ"ה אות ו'), דהחילוק הוא דתמידי ומוספי שבת **הותרה** הקרבתן, ואילו קרבנות צבור **דוחין** שבת. וטעם החילוק הוא כנ"ל, דקרבנות שמצותן בשבת

'שמן המאור'

להגה"ק רבי מנחם מנדל אפרים פישל ב"ר דוד טרייבר זצ"ל, המגיד מסאמבור

תלמידו של הרה"ק ר' מאיר מפרמישלאן ורבי צבי הירש מדזיטשויב זי"ע כתב בהקדמת ספרו

וכל מי שילמוד בספר הזה בכלל אחינו בני ישראל, יפתח להם ארובות השמים ברכה עד בלי די מפתח הפרנסה והצלחה ורחמים וחיים ושלום ממגד תבואות שמש וממגד גרש ירחים וכו'. והשי"ת יעזור לכל מי שיעיין בזה הספר, יזכה לזכך לבבו, ויזדככו כל אבריו, ויהיו כולם אהובים וכולם ברורים לעשות רצון בוראם, ויזכה לשתי שולחנות כשורה, בהצלחה וטובה חיים ושמחה בתפארה, ויגבה מזלו למעלה בגזירת הבורא, ויזהר כזוהר הרקיע כשמש ברה

וארא בחלום והנה העתידים העולים על הצאן. נראה דהנה כתיב 'ויקח מן הבא בידו מנחה לעשו אחיו'. ויש להבין הלשון 'מן הבא בידו', נראה דאיתא בספרים במה שמצינו באבותינו שהיו רועה צאן, כמו יעקב משה דוד וכל השבטים, וכמה נביאים וקדושים, דהיינו משום שבהצאן הללו היו מגולגלים נשמות ישראל. וזה היה כוונת יעקב שעשה כמה טצדקאות ובפצלות המקלות, שהמעשה ע"פ פשוט חזות קשות. אבל הענין הוא, כי אבינו יעקב ראה כי בצאן לבן מעורב כמה נשמות גבוהות, ועשה כל הטצדקאות האלו שיביאו לחלקו מהצאן הללו, וימשכו ויגלגלו כל הנשמות לחלקו, והוא יתקנם בתורתו תורת אמת, לכן עשה מה שעשה, והש"י היה בעזרו, ושלח מלאכיו להוציא ניצוצי קדושות הללו מלבן לחלק יעקב.

ולכן כאן כשרצה לשלוח מתנה לעשיו, היה לו לזרה לשלוח לו מהצאן קדשים הללו, לכן הטיל גורל, והגורל שיבוא לחלק עשו הוא סימן שהנשמות המגולגלין שם אי אפשר לבוא לידי תיקון. והגורל היה כך, שלא ראה בעיניו בשעת לקיחה, רק לקחן בעינים סגורות, והבהמה שבא לידו, הוא סימן שהקב"ה הזמין זאת לחלק עשו. וזה שאמר 'ויקח מן הבא בידו', כל שבא לידו בלא ראות, זאת לקח ושלח לידו.

סגולה פאר

ערליכע קינדער

סגולת אריה"ק כהדרכת הרה"צ מ'אראד זצ"ל

אריינברענגען יראת חטא אין אייערע קינד דורך א שטיין ביי קברי צדיקים.

וואס טוהט מכון דורות ישרים:

- א ת"ח וי"ש וואס טוהט עס שוין אסאך יאהרן צו העלפן אידן, וועט עס טוהן פאר אייער ישועה פרייוואט, בנאמנות, קאנפידענשעל.
- יעדע נאמען איז א באזונדערע שטיין, באזונדערע עבודה און תפלות פאר א לענגערע צייט, אלעס וועדט געטוהן מיט גרויס איבערגעגעבענקייט, מיט כוונה, במתינות, אזוי האט עס די ריכטיגע כח.
- מ'שרייבט די גאנצע נוסח אויפן שטיין סיי פאר מען באקט די חלות און סיי נאכדעם אזוי ווי אלע שיטות. די שטיין בלייבט אין דעם אויוועג פאר 2 וואכען.
- מ'זאגט די תפילה 18 מאל אויפן שטיין, ביי די ריכטיגע צייטען.
- מ'לאזט אייך וויסען וועלן די שטיין וועדט געבאקען, שהוא עת רצון להתפלל, כדי איר זאלט קענען מיט זאגען די תפילה.
- די ת"ח גייט אליין צום ציון און מתפלל, נאכדעם וואס ער רופט נשמת הצדיק אל קברו (המקובל מהישמח משה).
- די שטיין וועדט באגראבען ווי די ריכטיגע וועג, און אזוי זעהט מען עס נישט.
- מ'קען אויך אפנעמען די שטיין און עס אליין אראפליגען ביי וועלכע צדיק איר ווילט.
- מקען באשטעלען אפאר שטיינער כדי מ'זאל עס לייגען ביי אסאך צדיקים.

דוקא אויף דעם מקובל'דיגע אופן פון **מכון דורות ישרים** זעהט מען וויו עס וועדט מקוים די וועדעער פון אריה"ק אויפן האר: **יבער הלב (-אנציידען זיין הארץ צו אידישקייט), שיתהפך לבו לשמים לטובה (-טשושים די גאנצע מענטש), ותראה פלאים (-וועסט זעהן וואונדער).** מ'קען עס געבען פון מעשר.

פאר פרטים רופט-טעקסט מכון דורות ישרים

dorosyesharim@gmail.com **917-635-3883**

צופרידענע עלטערען פון מכון דורות ישרים זאגן:

מיין קינד איז געווארען א אנדערע מענטש. ער לערענט מוסר, ער וויל ענדיגען א מסכתא

מיין זוהן בעהט מיר "וועק מיך אויף 5 מינוט פאר סוף זמן קריאת שמע

מיין יצחק האט אדריפגעלייגט א פילטער

איך האב נישט געהאט קיין מנוחה פארדעם, נישט וויסענדיג וואס מיין בחור טוהט

כ'האב אנגעהויבען זעהן הצלחה מיט מיינע קינדער נאכדעם מנדב זיין פאר מיין חבר'ס קינד

כתמידין ומוספי שבת, **הותרה** הקרבתן בשבת, דהרי זה חובת השבת. אבל מש"כ רש"י 'קרבנות צבור שדוחין את השבת', כוונתו דחל יו"ט בשבת שמקריבים גם את קרבנות הרגל בשבת, וכיון דאין זה חובת השבת, לכן לא **הותרה** הקרבתן, אלא **הודחה**.

וז"ל: לדעתי לא הותרה עבודה בשבת אלא בתמידין ומוספין הקבועים בכל שבת דחשוב מצוותו בכך, כמו שפרש"י בעירובין 'מלאכה דאורייתא לא הותרה במקדש חוץ מהקרבת תמידין ומוספין הקרבין בשבת, וקרבנות צבור שדוחין שבת מגזירת הכתוב'. ולכאורה אינו מובן הלשון, דאטו תמידין ומוספין לאו קרבנות ציבור הם, ולמה עשה תמידין ומוספין דבר בפני עצמו. אך באמת לשונו מדוקדק מאוד, והורה לנו בלשונו הזהב דתמידין ומוספין הותרו ושאר קרבנות ציבור דחויין. וזה שכתב לא 'הותרו' במקדש חוץ מתמידין ומוספין דאותם הותרו. וסיים ושאר קרבנות ציבור 'שדוחין' היינו קרבן ציבור של רגל שאירע בשבת הואיל ואינו שייך לשבת ולאו מצוותו דקרבן בכך שיהיה בשבת דוקא, רק שעכשיו אירע שחל בשבת, דומה לטומאה דדחויה בשבת, עכ"ל.

וכ"כ האבני נזר באו"ח סימן שנ"א, וז"ל: הא דשבת הותרה בציבור כדאיתא ביומא (דף מו:), זה אינו אלא בתמידין ומוספין של שבת הואיל והכשירה דשבת בהם בכך, כמפורש ברש"י כריתות י"ד. בסוף הסוגיא, דתמידי שבת חשיב הכשירה של שבת בכך. אבל מוספי יו"ט שקרבין בשבת דלא חשיבי הכשירה דשבת בכך, כמפורש בסוגיא שם הוי דיחוי. וזה כוונת רש"י עירובין (דף קב. ד"ה הלכה כר' יהודה), וז"ל ומלאכה דאורייתא לא הותרה במקדש חוץ מהקרבת תמידין ומוספין וקרבנות ציבור שדוחין את השבת עכ"ל. ולכאורה תמוה דאטו תמידין ומוספין לאו קרבנות ציבור נינהו, והיה לו לומר בקיצור 'חוץ מקרבנות ציבור שדוחין את השבת'. אך כוונתו לא 'הותרה' במקדש חוץ מתמידין ומוספין שהותרו בשבת, וקרבנות ציבור היינו מוספי יו"ט שחל בשבת שדוחין את השבת, עכ"ל.

וכ"כ האבני נזר בסימן שי"ב בהערה, דתמידין הקרבין בשבת, חשיב חובת היום, וז"ל: תמידין ומוספין מצוותם בכך, כמו שכתב רש"י כריתות (דף יד.) בסוף הסוגיא, דתמידין נמי חשיב מצוותו בכך. [וכן מפורש ביומא (דף מו:) דשבת הותרה בציבור, והתם בתמיד קאי ע"ש]. אבל אם אירע קרבן אחר בשבת, לא חשיב מצוותו בכך, כמו שעיר המשתלח דלא חשיב לגבי שבת מצוותו בכך.

אם מותר להפקיר נכסיו ולמכור עצמו לעבד עברי. נראה לי לפשוט דרשאי להפקיר נכסיו ולמכור עצמו לעבד עברי, כיון דאז הוא עני, [ונראה דאחר המכירה יכול לזכות בעצמן מן ההפקר כמו בנדרים דף פד:], דאשכחן כהאי גוונא (ברכות מז.) לענין דמאי, ובב"מ (דף ט:) לענין פאה דאי בעי מפקיר לנכסי חזי ליה, הכי נמי דכוותיה. ועוד ראיה ברורה מהא דאמרו (קידושין סט.) בעובדא דר' שמלאי דאמר ליה 'זיל גנוב וזבין נפשך לעבד עברי'. וע"ש בתוס' שהקשו איך יעצו לגנוב ולעשות איסור. ותירצו דמ"מ הוי מצי לומר שימכור עצמו וכו' ע"ש. וקשה דהא משמע שם דלא היה עני כל כך, וא"כ איך יוכל למכור עצמו, ועל כרחך דייעצו להפקיר נכסיו.

ועיין בב"ב (דף יג.) דהקשו התוס' אהא דחציו עבד וחציו בן חורין לישא שפחה אינו יכול, דימכור עצמו בעבד עברי ורבו מוסר לו שפחה כנענית. ותירצו דאסור למכור עצמו לעבד עברי דעבדי הם וכו' ע"כ. וקשה הא עני שאין לו לאכול רשאי, דרק אחר שש רוצעים אותו, וא"כ יוכל להפקיר נכסיו. ומשמע מזה דאף זה אינו רשאי, וצ"ע. (אוצר המלך הלכות עבדים פ"א ה"א).

הספר שמסוגל לרפואה
יצא לאור הספה"ק
מנחה חדשה
שהמחבר הרה"ק מופת הדור
מרן רבי ברוך פינחס מסקאליע זי"ע,
כתב בהקדמתו
'אקוה לה', מי שיחזיק ספר זה בביתו, ובפרט מי שילמוד בו, כי זכות של חיבת בראשית ברא יתן עליו שיהיה לו רפואה לכל אבריו'
יצא לאור ע"י מכון טל אורות,
מהדורת כיס נוחה במיוחד
אפשר להשיג הספר בחנויות הספרים
ליתר פרטים אפשר להתקשר ל
minchachadushe@gmail.com

ילקוט סופר
לזכות ח.ב.י.י. להצלחה בכ"ע ונחת דקדושה מכל יו"ח

ויצא יעקב מבאר שבע. ואיתא בזוה"ק (ח"א קמח:) היינו דכתיב 'על כן יעזב איש את אביו ואת אמו ודבק באשתו', ויש להבין השייכות, הלא מה שיצא יעקב מבאר שבע היה מפני שברח מעשו אחיו. ונראה לומר דהיה צריך לומר בקרא 'וילך', ומדוע כתיב 'ויצא'. רק מזה נראה שהיה מסלק מחשבתו לגמרי מכל וכל ממקום מגורת אביו, ועל כן לא כתיב 'וילך' שהוא כהולך מאיזה מקום ודעתו לחזור, רק 'ויצא'. וזה הכוונה 'ויצא יעקב', למה יצא, והלא היה יכול להיות בחינת הולך ולהיות מחשבתו עדיין במקום מגורת אביו, ולזה קאמר היינו דכתיב 'על כן יעזב איש את אביו ואת אמו ודבק באשתו'.

לב העברי
לזכות ר.ב.ש.ה. להצלחה בכ"ע ולזווה"ג בקרוב ובניקל

ויצא יעקב מבאר שבע וילך חרנה. כפל לשון, ועי' ברש"י. ויפה אמר חתני מ"ה משה מרדכי הי"ו, כי תחילה יצא והלך לבית המדרש של שם ועבר, וישב בו י"ד שנים, ושוב אח"כ 'וילך חרנה'. ועי' בספורנו.

ויצא יעקב מבאר שבע וילך חרנה. פרש"י מגיד שיציאת צדיק מן המקום עושה רושם, שבזמן שהצדיק בעיר הוא הודה הוא זיוה הוא הדרה וכו', וכן ותצא מן המקום האמור בנעמי ורות, ע"כ. וצ"ע למה נרמז בתורה כזה ביעקב, ולא אצל אברהם

מצוה נדירה שהמקיים אותה נוטל שכר כנגד כולם

כתב בשו"ע הרב (ת"ת פ"ב ס"א): 'מצות עשה של תלמוד תורה על כל אדם לעצמו ללמוד **כל התורה שבכתב ושבעל פה כולה'**. וכ"כ בסעיף י' וז"ל: ללמוד פעם אחת כסדר [תנ"ך] וכל התלמוד בבלי וירושלמי ומכילתא וסיפרא וסיפרי ותוספתות וכל המדרשים מתנאים ואמוראים כמו מדרש רבה ותנחומא ופסיקתות וכיוצא בהן ומדרשי רשב"י (-זוהר) כדי שיוכל לגמור כל התורה שבעל פה כולה פעם אחת בחייו, עכ"ל.

זה מצוה שרק יחידי סגולה מקיימים אותה, וקל מאד לקיימה אם מקציבים לזה זמן מועט בכל יום, ובזה זוכים לקיים מצוה נדירה של מצות ת"ת ששקול כנגד כל המצות, ואין לשער גודל השכר שזוכים עבור זה בפירות בעוה"ז והקרן לעוה"ב

נתפרסם לזכות י.ב.ח.ה. לנחת דקדושה מכל יו"ח

צדקת הצדיק
לע"נ הג"ר יחיאל מאיר ב"ר דוד ברגמן זצ"ל
יא"צ ח' כסלו

כשאין עושין רצונו של מקום, מלאכתן נעשית ע"י עצמן. אמרו בעירובין (דף נה:): אמר רב הונא כל עיר שאין בה ירק, אין תלמיד חכם רשאי לדור בתוכה. ורש"י ז"ל פירש הטעם משום דירק נלקח בזול ויכול לעסוק בתורה, ע"ש. ונראה דזהו

ספרים מבית

מכון מליצי יושר

הפצה ראשית: גרינפעלד 718.633.8103
אפשר להשיג הספר בחנויות הספרים המובחרות
ליתר פרטים, וכן לקבלת גליון "מליצי יושר" בכל שבוע: gilyonmy@gmail.com

עשינו מה שגזרת עלינו אף אתה עשה מה שהבטחתנו!

פאר א נדבה פון **$250** פאר גליון מליצי יושר וועט מען מודיע זיין ביי די ציונים פון די **פלאצקע גאון** - וואשא, **אבני נזר** - סוכאטשוב, **צדקת הצדיק** – לובלין, **ילקוט סופר** - פאקש, **לב העברי** - הר הזיתים, **ר' יוסף ענגיל** - ויען, **בן לאשרי חזון יחזקאל שערי זבול** - הר המנוחות
אז איר האט מקיים געווען די צוואה, און יעצט איז די צייט פאר זיי מקיים צו זיין זייערע הבטחה!

געדענקט "מקח בלייבט מקח"!
732-510-0560 gilyonmy@gmail.com

קח לך סניגור

מתכוננים אנו להוציא לאור עולם ספר

'הגדרות רבי צדוק על התורה'

(עניני הלכה)

אם לא עכשיו אימתי?
עכשיו הזמן לזכות לברכתו והבטחתו!
"אהיה מליץ יושר למי שידפיס דברי"!!

מי שרוצה להנציח שמו בהספר יתקשר למערכת
gilyonmy@gmail.com **732-510-0560**

ויצחק אשר גם הם יצאו כמה פעמים (עי' כלי יקר). ונראה כי אצל צדיק מפורסם פשיטא שעושה רושם, אחרי אשר כמה בני אדם תלויין בו, 'ואת הנפש אשר עשו בחרן', לכן אין ספק אשר נפקד מקומו. אך צדיק בנעלם, אז בגלוי אינו ניכר רשומו כל כך, לכן באברהם אבינו שהיה מפורסם כמו 'נשיא אלקים אתה בתוכינו', ויצחק אבינו כדכתיב 'עתה אתה ברוך ה', [לכן אין חידוש דרשומו ניכר]. משא"כ כמו 'יעקב איש תם יושב אהלים', אז עדיין לא היה רשומו ניכר, וכן כאשר נעמי ורות אז היו במרודתם, לא נודעו בשם, לכן קמ"ל דגם בכאלו רשומם ניכר למעלה, וכל זמן אשר צדיק בעיר אם גם אינו מפורסם ונודע להם, אך הוא המשפיע והוא הודם וזיום והדרם.

אתוון דאורייתא

לע"נ הג"ר שמואל אלטר ב"ר אברהם יהודה זצ"ל
יא"צ י"ז כסלו

בן פקועה אם נחשב כשחוט. כתב הגר"י ענגיל (אתוון דאורייתא כלל י"ד), וז"ל: ע' במהרי"ט אלגאזי (ה' בכורות פ"א אות ב') שנסתפק אי חלב פקועה חשיבא חלב שחוטה לענין בשר בחלב, ע"ש. והנה זה תלוי בספק אם היתר בן פקועה היא מפאת שנחשב כשחוט, א"כ הרי החלב היא חלב שחוטה. אבל אם היתירו היתר בעלמא הוא ואינו נחשב לשחוט כלל, אזי שפיר חלבו ככל חלב חיה דעלמא ושפיר אוסר בבשר בחלב.

ועיין בחולין (דף עד.) דאמתני' דתנן דבן שמונה חי אין שחיטתו מטהרתו לפי שאין במינו שחיטה, פריך בגמ' והתני' בן שמונה חי יוכיח שאע"פ שיש במינו שחיטה וכו', א"ר כהנא יש במינו שחיטה אגב אמו, ותנא דידן מינא דאמיה לא פריך, ע"כ. וצריך להבין באיזה סברא נחלקו המשנה והברייתא הנ"ל, דהברייתא סוברת דבן שמונה חי חשיב יש במינו שחיטה הואיל ויש בו שחיטה אגב אמו, ואילו המשנה סוברת דלא חשיב יש במינו שחיטה מפאת השחיטה אגב אמו.

ולפמ"ש י"ל דפליגי בספק הנ"ל אם היתר בן פקועה הוא מפאת שנחשב העובר לנשחט ע"י שחיטת האם, או דלמא היתר גרידא הוא. דהברייתא סוברת דההיתר מפאת שנחשב העובר לנשחט, ולכן שפיר חשיב יש במינו שחיטה אגב אמו. אבל המשנה סוברת דרק היתר בעלמא הוא ולא מפאת שנחשב כשחוט, ועל כן שפיר אין במינו שחיטה כלל, כיון דגם אגב אמו הרי איננו נשחט, רק שנעשה היתר בעלמא ולא מטעם שחיטה.

אולם לקושטא דמילתא נלענ"ד דשריותא דבן פקועה הוא מפאת שנחשב העובר לנשחט, ולאו היתר גרידא הוא, ומנא אמינא לה, מהא דאמרינן בתמורה (דף יא:): בעא מיניה אביי מרב יוסף, היא שלמים וולדה חולין, ושחטה בפנים מהו. (פי' ששחט בהמת שלמים מעוברת בפנים, והעובר שבה היא חולין כגון שהקדישה חוץ מעוברה), מי הוי העובר חולין בעזרה או לא. אמר ליה מי קרינא ביה 'כי ירחק ממך המקום וזבחת', (פי' דמהאי קרא הוא דילפי' דאסור לשחוט חולין בעזרה משום דכתיב 'כי ירחק', ודרשי' בריחוק מקום אתה זובח ואי אתה זובח בקירוב מקום. והשתא בהמה זו מי קרינן בה 'כי ירחק', הלא בודאי לא קרינן בה הכי שהרי מוכרח לשחטה בעזרה שהרי שלמים היא, ולכן כיון שא"א לו לשחוט בריחוק מקום, אינו עובר על הוולד שבה משום שחיטת חולין בעזרה) עכ"ל הגמ'. ומפורש בזה דשריותא דעובר בשחיטת אמו היא מפאת שנחשב העובר לנשחט, דאי נימא דהיתר גרידא הוא שהתירתו תורה אבל לא מטעם שחיטה, א"כ מאי סלקא דעתך דאביי כלל שיעבור אעובר משום 'שחיטת' חולין בעזרה. וגם למה ליה לרב יוסף טעמא דמי קרינא ביה 'כי ירחק', הרי בלא"ה אין כאן 'שחיטת' חולין בעזרה כלל, שהרי לא שחט את העובר שהיא חולין כלל, רק התירו ע"י שחיטת האם שהיא קדשים. ועל כרחך דשריותא דעובר בשחיטת אמו הוא מפאת שנחשב כשוחט את העובר עצמו, ועל כן שפיר חשיב כשוחט חולין בעזרה כיון שהעובר היא חולין, ודו"ק היטב כי ראיה ברורה ונכונה היא בס"ד.

ועוד יש להביא ראיה לזה מש"ס ב"ק (דף עח:) דתנן שם דאם גנב בהמה ומכרה אפי' חוץ מאחד ממאה שבה, פטור מד' וה', משום דבעינן מכירת כולה בלי שיור. ובעי התם בגמ' מכרה חוץ מעוברה מהו, אליבא דמ"ד עובר ירך אמו הוא, לא תיבעי לך דוודאי חשיב שיור, כי תיבעי לך אליבא דמ"ד עובר לאו ירך אמו היא מהו, כיון דלאו ירך אמו הוא לא הוי שיור, או דילמא כיון דצריך (העובר צריך לאם) לאשתרויי בהדה בשחיטה, כמאן דשייר בגופה דמי, עכ"ל הגמ'. ומוכח גם מזה להדיא דהיתר בן פקועה מטעם שחיטה היא שנחשב העובר כנשחט, מדבעי למימר דהעובר חשיב שיור מפאת שניתר עם האם בשחיטה, והא דדבר הניתר בשחיטה חשיב שיור לגבי מכירה, היינו משום דכתיב 'וטבחו או מכרו', ובעינן מכירה דומיא דטביחה, וכמבואר בסוגיא דב"ק שם, ע"ש. וא"כ על כרחך שהעובר נחשב כנטבח ע"י שחיטת האם, והוא בכלל 'וטבחו', ועל כן חשיב ג"כ שיור לגבי מכירה, ודו"ק היטב וגם זה נכון בס"ד.

ועוד מצאתי מפורש כן דשריותא דבן פקועה היא מטעם שנחשב כשוחט את העובר, והוא בפי' הרא"ש מס' פרה פ"ב מ"א שכתב אהא דפליגי התם ר' אליעזר ורבנן בפרה מעוברת, דר' אליעזר מכשיר וחכמים פוסלין, וכתב הוא ז"ל בטעם מחלקותם, דר' אליעזר לטעמיה אזיל דס"ל בעלמא דעובר ירך אמו הוא והוי כגופה דפרה, ורבנן ס"ל עובר לאו ירך אמו היא וחשיב כשוחט שתי פרות וכו', עכ"ל. ומבואר להדיא דעובר במעי אמו חשיב בשחיטת אם כשוחט את העובר, ועל כן לרבנן דעובר לאו ירך אמו הוא, והוי

הרה"ק בעל מגן אברהם מטריסק זי"ע, כתב בהקדמת הספר למי שילמוד ספרו

'מגן יהיה לכל ההוגים בו'

מוסרי הג"ר אלחנן יוסף הרצמאן זצ"ל

'מבטיח אני להעושים לטובת נשמתי' 'אלחנן יוסף בן שמואל וצפורה', להתפלל בעדם שיהיה נפקד בכל מה שצריך במהרה דידן'

ויצא יעקב. וברש"י: מגיד שיציאת צדיק מן העיר עושה רושם, שבזמן שהצדיק בעיר, הוא הודה הוא זיוה הוא הדרה, יצא משם פנה הודה פנה זיוה פנה הדרה. והנה באמת לא אמר רש"י שביאת צדיק לעיר עושה רושם, שמקודם לא היה כלום רק חושך ואפלה וכו', ועכשיו עם ביאתו נעשה אור ליהודים הוא זיוה הוא הדרה וכו'. אלא כמו שאומר האורחות חיים, שדרכם של בני אדם 'לכסות הטובות, ולגלות הרעות'. ולכן כל זמן שהצדיק בעיר, לפעמים מפני הקנאה אינם רוצים להודות על האמת. אבל כשהלך, בטלה הנגיעה, שכל אחד חושב שהצדיק מכהה הגלגל חמה שלו, ולולא הוא, היה בעצמו מצליח וכו'.

ועוד יכולים לומר, שצדקתו גורם שכל אחד יכול לחשוב ג"כ על עצמו שהכל בזכותו כל הדרה וזיוה וכו', אבל כשהלך הצדיק עם כל ההדר והזיו שלו ונשארו בחושך, על החושך ואפלה אין נמצאים הרבה אנשים שאומרים שבזכותם חושך בעיר, ואז הכל מודים על האמת שפנה זיוה.

'פלא יועץ' לרבי אליעזר ב"ר יצחק פאפו זי"ע

הבטיח:

'ממי שאקבל ממנו טובה, אשתדל לשלם לו במיטבא, ולבקש רחמים עליו'

אמרו רז"ל 'הוי רץ למצוה, ובורח מן העבירה', ענין הבריחה הוא להיות חושש אפי' חששה רחוקה, וכמו שאמרו שיברח מאה שערים של היתר, כדי שלא ליכנס באחד של איסור. ואמרו ג"כ 'אהוב את השמא', שעל כל מקום שרוצה לילך, יחוש לנפשו שמא יבא לידי איסור. וכן על כל דבור שרוצה לדבר, יחוש מאד שמא יבא לידי דבור של איסור, וכן על כל מעשה אשר יעשה, ויברח מן ההיתר כדי שלא לבא אל האיסור, ולא ילך ולא ידבר ולא יעשה אלא מה שמוכרח מאד לשם מצוה, או לצורכו, לאחר שיברר בירור גמור שאינו יכול לבא לשום צד נדנוד איסור, זהו יראת ה' טהורה, אשרי איש ירא את ה', והנשמר מאד מכל דבר רע, גם ה' ישמור נפשו מכל רע, וה' יגמור בעדו שלא תצא תקלה מתחת ידו.

ואמרו רז"ל 'חמירא סכנתא מאיסורא', ולכן ראוי לברוח יותר ויותר ממקום חשש סכנה ומאתר דשכיח הזיקא, ואל יסמוך על הנס, שמא אין עושים לו נס, ואם עושים לו נס, מנכין לו מזכיותיו כמארז"ל. וביותר צריכים לחוש אנן יתמי דיתמי המלאים עונות לברוח מאד מן הסכנה, כי השטן מקטרג בשעת הסכנה.

צא ולמד ממאי דכתיב 'מי האיש הירא ורך הלבב ילך וישוב לביתו פן ימות במלחמה', ופירשו רז"ל מי האיש הירא מעבירות שבידו, שאפי' שח בין תפלה לתפלה עבירה היא בידו, וחוזר עליה מעורכי המלחמה, אע"פ שהיתה מלחמת מצוה, כ"ש אנו אשר מכף רגל ועד ראש אין בנו מתום, צריך להשמר מאד מאד ולברוח אפי' מחשש רחוק של סכנה. וכבר אמרי אינשי 'מי שברח, אמו לא תבכה אותו'. ומצינו גדולי עולם שברחו וניצולו, 'ויברח יעקב', 'ויברח משה', 'ויברח אליהו'. ואמרי אינשי חבי כמעט רגע ותחיה ימי עולם. (פלא יועץ ערך ברוח).

דגל מחנה אפרים

בעל 'אהבת ישראל' מויזניץ זי"ע היה אומר:

ללמוד ספר 'דגל מחנה אפרים', מסוגל לבנים טובים

אם יהיה אלהים עמדי ושמרני בדרך הזה אשר אנכי הולך ונתן לי לחם לאכול ובגד ללבוש. הנה רבים תמהו על ענין 'לאכול', ו'ללבוש', בודאי ידוע מזה שלחם אוכלים ובגד מלבישים. ויש לומר שיש בזה רמז נפלא על דרך שאמר הרב ר' פנחס על 'והמלך דוד זקן בא בימים, ויכסוהו בבגדים ולא ייחם לו', שהוא רמז כי ידוע שדוד הוא תורה שבעל פה, וכשאין בה התחדשות התורה בכל יום ובכל עת, רק שעוסק בדברים ישנים, אע"פ שבכל פעם מלביש אותם הדברים בלבושים אחרים, פעמים בגמרא זו, ופעמים הוא מלביש אותם בגמרא אחרת ובפסוק אחר, וזהו 'ויכסוהו בבגדים', ועל כל זה 'ולא ייחם לו', היינו שאין לו התלהבות מזה, כיון שתוכם דברים ישנים הם, אע"פ שהלבוש משתנה, רק עיקר הוא שיהיו חדשים לבקרים, וכמאמרם ז"ל 'בכל יום יהיו בעיניך כחדשים'.

וזהו יש לומר שרימז יעקב אבינו ע"ה שהוא היה התורה כולה כנ"ל כמה פעמים, 'אם יהיה אלהים עמדי ושמרני בדרך', היינו בענין התורה הנקרא 'דרך', 'אשר אנכי הולך עליה' שהוא היה סוד כל התורה כנ"ל, 'ונתן לי לחם לאכול' היינו שיהיו בעיני כחדשים תמיד לחדש בכל יום דברים, ויהיה לי תאוה והתלהבות מזה כמו איש הרעב לאכול לחם ורוצה מאוד להחיות את נפשו, וגם 'בגד ללבוש', היינו שגם הלבוש יהיה ג"כ חדשים בכל יום, ויהיה בעיניו ממש להחיות נפשו בתורתו הקדושה מרוב החידושים ורוב תשוקת נפשו אליה, והבן זה.

העובר פרה לעצמו, על כן כשושחט פרה מעוברת, חשיב בזה כשושחט שתי פרות דשחיטתו פסולה מדרשא ד'ושחט אותה' ולא אותה ואת חברתה.

בן לאשרי

לע"נ הג"ר ישעיה ב"ר אברהם דוב קרלינסקי זצ"ל
י"א צ' כסלו

מלאים זיו ומפיקים נוגה. תיבות אלו בגימטריה 'אהבה הוי"ה א"ד יפיק פ"ז מזון'. והכוונה, דעל ידי הצדיקים שעובדין להבורא יתברך באהבה ומיחדים קוב"ה ושכינתיה שהוא שמות הקדושים **הוי"ה א"ד**, עיד"ז נתמתקים הדינים דשם 'אלקים' שבגימטריה פ"ו, ונעשה 'אני הוי"ה רחמים, שגימטריה **פ"ז** (עי' מדבר קדמות ערך לבנה), ואז נתעורר למעלה הרצון להשפיע מזון **'יפיק מזון'** וכל טוב לכל בני ישראל אמן כן יהי רצון.

אברהם יגל יצחק ירנן יעקב ובניו ינוחו בו. תיבת 'יגל' גימטריה 'גם', שהוא מיתוק הדינים, בסוד הכתוב (תהלים סה) 'פלג אלקים מלא מים', דמחצה של 'אלקים' גימטריה פ"ו, הוא מ"ג, וזה 'מלא מים' והיינו חסדים.

יצחק ירנן. תיבת 'ירנן' גימטריה ש"י, דיצחק בחינת ברית, ונוטריקון של 'יצחק' הוא 'קץ חי' (עי' לקוטי תורה וירא סוד העקידה), ונתקן עון קרי, ונעשה ש"י עולמות.

יעקב ובניו. תיבת 'ובניו' גימטריה 'אכדט"ם' מיתוק שם 'אלקים' באותיות הקודמות.

ינוחו בו. 'ינוחו בו' עם התיבות והכולל גימטריה 'הוי"ה אדנ"י' שילוב הידוע שממתיק כל הדינים מעלינו ומעל כל ישראל.

חזון יחזקאל

לע"נ הג"ר יעקב משה ב"ר זבולון חרל"פ זצ"ל י"א צ' כסלו

גרופה וקטומה. אמרו בשבת (דף יח:), דב"ה מתירין ליתן צמר ליורה, ולהשהותו שם בשבת. והקשה הגמ' אמאי שרו, ניחוש שמא יהיה מגיס בה ומערבבה, ותולדת מבשל הוא, שהרי ממהר בישולה. ומשני: הכא במאי עסקינן, ביורה שהיא עקורה מהאש, וגם טוחה בטיט סביב כיסויה, וצריך לשבור את הטיט כדי לגלותה ולהגיס בה, וכיון שצריך לטרוח בה כולי האי, יזכר תוך כדי כך שאסור להגיס.

וכתב הכסף משנה (פ"ט שבת ה"ג), וז"ל: נראה מדברי רבינו שכל שלא נתבשל כל צרכו, אע"פ שהגיע למאכל בן דרוסאי, שייך ביה בישול וחיובי מיחייב.

והרמ"ך כתב: וקשה לי, דא"כ לדבריו היאך מותר לשהות ע"ג כירה גרופה וקטומה דבר הצריך לו לאכול בלילה, [דאה"נ דלא חיישינן שמא יחתה, כיון שגרף וקטם, אבל] ניחוש דילמא מגיס, כדגזרינן בצמר ליורה דבעינן עקורה וטוחה. אלא לאו ש"מ דכל דבר שנתבשל כמאכל בן דרוסאי אם מבשלו יותר אין בו משום מבשל, עכ"ל.

וכתב החזון יחזקאל (שבת פ"ג ה"א), וז"ל: ולפע"ד יש ליישב הקושיא הזאת על פי מה שכתב הרמב"ם (פ"א שבת סוף ה"ד) הטעם דמותר להשהות תבשיל שלא נתבשל כל צרכו בגרופה או קטומה, שכיון שגרף או שקטם 'הרי הסיח דעתו מזה התבשיל, ואין גוזרין שמא יחתה באש'. א"כ מהאי טעמא גופא שהסיח דעתו ממנו, גם אין לנו לחוש שמא יגיס.

והנה בתוס' רעק"א (שבת פ"ג מ"א אות מ"ה) כתב, וז"ל: במשנה עד שיגרוף. יש לעיין דמ"מ נגזור שמא יגיס בה דחייב משום מבשל וכו'. ועי' בהרשב"א (שבת שם) אההיא דאמרינן בעקורה וטוחה, דלפי תירוצו בתרא מיירי דהכא בנתבשל כמאכל בן דרוסאי, דבזה אף אם יגיס אינו חייב משום מבשל ע"ש. ולפ"ז בלא הגיע למאכל בן דרוסאי אסור להשהות אף בגרופה וכו'.

אח"כ ראיתי דבכ"מ רפ"ט מהלכות שבת במ"ש שם בשם הרמ"ך מבואר דעתו דקודם מאכל בן דרוסאי אסור לשהות, ולא מהני גרופה וקטומה דשמא יגיס וחייב משום מבשל.

וחידוש בעיני דבשו"ע (סי' רנ"ג ס"א) נקט בפשיטות ולא הוזכרו אלא גרופה וקטומה כשהתחיל להתבשל ולא הגיע למאכל בן דרוסאי, והאחרונים כולם שתקו ולא העירו דלהרשב"א וכן לדעת הרמ"ך אסור משום שמא יגיס, עכ"ל.

אך באמת כל המעיין היטב שם בדברי הרשב"א, יוכח לדעת שדעת הרשב"א רק אם עשה מעשה והגיס קודם שהגיע למאכל בן דרוסאי חייב משום מבשל, אבל לכתחילה אין לנו לחוש בקדירה של תבשיל שמא יגיס, דדוקא בסממנים חיישינן דדרכם תמיד להגיס כדי שלא יחרכו כמו שכתב שם הרשב"א בעצמו.

וכן הרמב"ם כתב דאי חששא דשמא יגיס (פ"ג ה"ז) רק בנותן צמר ליורה, אבל בקדירה דמיירי שם בכל הפרק, לא הזכיר כלל גזירה דשמא יגיס. ובזה מיושבת נמי קושית הרמ"ך הנ"ל.

שערי זבול

לע"נ הג"ר משה וועבר ב"ר מרדכי זצ"ל י"א צ' י"ב כסלו

ויצא יעקב מבאר שבע וילך חרנה. וברש"י: יציאת צדיק מן העיר עושה רושם, פנה הודה פנה זיוה פנה הדרה, לכן נאמר 'ויצא'. וראיתי שמקשים מפני מה לא פירש"י ג"כ אצל יציאת אברהם

מאור כשדים, כשאמר לו הקב"ה 'לך לך מארצך', וכתיב שם 'ויצא אברהם'. והנראה לענ"ד, דאם נמצאים הרבה צדיקים במקום אחד, אז הם ביחד מרבים שפע ואורות, ומתקנים העולמות. משא"כ בצדיק אחד שאין בו כל כך כח כמו הרבה צדיקים במקום אחד, וכעין דברינו מצאתי בדברי החיד"א.

ולכך אצל יעקב שיצא מבאר שבע, שבזמן שיעקב היה בבאר שבע ששם היו יצחק אבינו רבקה ויעקב ביחד, אז פעלו בכח הצדיקים ביחד פעולות רבות ושפע ואורות לכל העיר, אבל כשיצא יעקב מבאר שבע, אז נחלש הכח של כל הצדיקים ביחד, ולכך יציאת יעקב מבאר שבע עושה רושם, ופנה הודה פנה זיוה.

אבל אצל יציאת אברהם אבינו מאור כשדים, ששם לא היה עמו צדיקים כמו שהיה אצל יעקב אבינו, שכולם היו שם רשעים, ולכך לא היה הרגשה גדולה כ"כ לאנשי העיר מיציאת אברהם אבינו, ולכך לא מפרש רש"י שם כמו אצל יציאת יעקב מבאר שבע.

ואמרנו בזה להביא ראיה לדברינו, דהא מבואר בפסחים (דף קכ:): אמר רבא אכל מצה אחר חצות בזמן הזה לראב"ע לא יצא ידי חובתו, דאיתקש מצה לפסח, וכיון דאינו חייב במצה אחר חצות, גם בסיפור יציאת מצרים אינו חייב אחר חצות. וא"כ קשה מאוד הרי ר"א בן עזריה הוא הסובר דמצה עד חצות, וא"כ גם המצוה של סיפור יציאת מצרים עד חצות, וא"כ למה היה רבי אלעזר ב"ע יושב ומספר ביציאת מצרים כל הלילה כמו שאומרים בהגדה, הרי אין זמנו רק עד חצות.

ונראה לי לתרץ, דהנה ידוע שאלו התנאים הגדולים היו דורשים במעשה מרכבה, וכל הלילה הזאת שישבו ביחד האירו אורות גדולים, והנה מבואר בכתבי האריז"ל: 'מעשה בר' אלייעזר', 'מעשה' הוא אותיות מ"ה ש"ע, ר"ל שרצו להאיר לז"א הנקרא 'מ"ה', מן 'ש"ע' נהורין שהם הפנים דא"א, וכן בגימטריה 'בני ברק' עם ו' אותיות כמנין ש"ע. ואמרו על זה המקובלים, כי הזקנים האלו גרמו בסיפורם להמשיך אורות יותר גבוהים.

וא"כ נלענ"ד לחדש, שכדי לעשות תיקונים גדולים ולהמשיך אורות גדולים, התאספו לישב ביחד לספר ביציאת מצרים, אבל כל אחד לבד לא היה בידו לתקן אורות גדולים כמו שהם היו ביחד באותו הלילה. וידוע דכל מצוה מקושר בעולמות העליונים, ויש שיעור עד איפה מתקן המצוה בעולמות העליונים, והמצוה צריך לעשות עד מקום תיקונו ולא יותר.

ולפי"ז נראה לי לחדש דבר נכון, שר"א בן עזריה לבדו לא היה בכוחו לתקן ולהאיר אלא עד חצות ולא יותר, ולכן סובר שרק עד חצות. אבל כשישבו כל התנאים הזקנים ביחד, היה להם כח גדול וחזק להאיר האורות הגדולים, ולכך ישבו כל הלילה, וא"כ גם ר' אלעזר בן עזריה ביחד עם כל התנאים היה יכול לישב ולתקן כל האורות, ולכך היה יכול לישב ביחד ולספר ביציאת מצרים כל הלילה, ולכך התאספו כולם ביחד, ובאופן כזה אין שום מחלוקת בין התנאים שצריכים להרבות בסיפור יציאת מצרים כל הלילה, וא"כ אין שום סתירה בין שיטת ר"א בן עזריה שישב עם כולם כל הלילה.

וא"כ מבואר יסוד דברינו כשכולם ביחד יש לצדיק כוחות גדולים ועצומים, ולכך בבאר שבע ששם היו יצחק רבקה ויעקב, היה כוחם עצום ותקנו כל העולמות העליונים, והיה אור ושפע, וזה היה אם כל הצדיקים ביחד כמו שביארנו לגבי ר' אלעזר בן עזריה עם כל החכמים ביחד, אבל כשיצא יעקב אבינו נתפרדה החבילה, אז פנה הודה פנה זיוה.

'אמרות טהורות' להג"ר בנימין ב"ר לוי חדאד זצ"ל מג'רבה

כתב בהקדמת ספרו, וז"ל:

"והני מברך בברכה המשולשת בני חיי ומזוני לכל הלומד בספרי זה אפילו פעם אחת בשבוע, ברך ה' חילו להיות מוצלח בנכסיו בזכות הרבנים הנזכרים פה, יאריך ימים ושנים ביראת ה', וכל ימיו יהיה דשן ורענן וינצל מכל צרה וצוקה, אמן כן יהי רצון".

סמיכות הפרשה אפ"ל בהקדם מה שאמרו חז"ל אפשר ריחים בצוארו ויעסוק בתורה, אלא בתחילה יעסוק בתורה ואח"כ ישא אשה ואח"כ יצא לשוק להכין טרף לביתו. וזה שאמר הכתוב 'נשיו לו לאשה', תיבת 'לו' לאשה' נוטריקון 'למוד', ואח"כ 'לאשה', ואח"כ 'ויצא יעקב', שיצא לשוק להביא טרף ומזון.

'שמן רוקח' להרה"ק רבי אלעזר לעוו זי"ע

כתב בצוואתו, וז"ל:

"כל מי שיזכה אותי וישים עין עיונו בחיבורים שלי יתברך מן השמים וכו', ואם ירצה אחד להדפיס ספרים שלי, הנני להחזיק לו כל ימי מלא חפנא טיבותא ויבורך בברכת השמים ממעל, ויחולו עליו כל הברכות הכתובים בתורה".

ותרא רחל כי לא ילדה ליעקב ותקנא רחל באחותה. ופירש"י קנאה במעשיה. ולולי פירושו ז"ל אפשר דסברה אם גם אחותה לא היתה מולדת, היה יעקב מוכרח להתפלל כמו שהתפלל יצחק, ובודאי היתה תפילתו נשמעת, שאינו דומה תפילת צדיק בן צדיק, ולכן 'ותאמר אל יעקב הבה לי בנים' שיתפלל עכ"פ עבורה אף שיש לו בנים.

והוא השיב השי"ת מנע ממנה פרי בטן, דהנה אמרו רז"ל מדוע היתה אמותינו עקרות, שהקב"ה מתאוה לתפילתן של צדיקים, וחשב יעקב אילו היה הקב"ה מתאוה לתפילתי, למה ילדה לאה, אלא ודאי שמרחל מנע השי"ת באמת פרי בטן, ורצונו שלא תלד, ולכן לא התפלל, כי אמר בהדי כבשא דרחמנא למה לך. אבל באמת מה שרחל היתה עקרה, היינו משום שהקב"ה היה מתאוה לתפילה שלה, וכמ"ש 'ויזכור אלקים את רחל וישמע אליה'.

'פנים יפות' לבעל הפלא"ה

בעל הפלא"ה בהקדמה לספרו כתב, וז"ל:

'כל המעיין ועוסק בספרי, יתברך מקל עילאה, בברכת ה' הרחבה והמלאה, וינצל מכל עמל ותלאה'

וידר יעקב וגו' ושמרני וגו' ונתן לי לחם לאכול ובגד ללבוש. הנה עיקר יראת יעקב שישמרהו ה' מן החטא בהיותו בחו"ל, כמ"ש (כתובות קי:) כל הדר בחו"ל דומה כמי שאין לו אלוה, כי אף שהקב"ה הבטיחו ושמרתיך וגו', מ"מ [לא] ניטלה הברירה ממנו, כמו שאמרו 'הכל בידי שמים חוץ מיראת שמים', ולהיות כי בחינת חטא האדם ע"י קנאה ותאוה וכבוד, לכן אמר 'ושמרני' שישמרנו מקנאת בני אדם בחינת הקנאה וכו'.

ואמר 'ונתן לי לחם לאכול' הוא בחינת התאוה, כדכתיב 'יגיע כפיך כי תאכל', שלא יתאוה האדם למותרות אלא כדי פרנסתו לקיום הגוף, וזהו שאמר 'יגיע כפיך', יהא רק כדי צורך 'כי תאכל', ולא כדי לאסוף הון. ואמר 'ובגד ללבוש' הוא מיעוט הכבוד, כמו שאמרו (ב"ק צא:) ר' יוחנן קרי למאניה מכבדותא, שלא יתאוה להרבות מלבושי כבוד יותר מן הראוי.

ויש לפרש עוד מה שאמר 'ונתן לי לחם לאכול', לפי מה שאמרו (קידושין פב.): ר' שמעון בן אלעזר אומר ראית מימיך חיה ועוף שיש להם אומנות והן מתפרנסים שלא בצער, והלא לא נבראו אלא לשמשני, ואני נבראתי לשמש את קוני אינו דין שאתפרנס שלא בצער, אלא שהרעותי את מעשי וקפחתי את פרנסתי.

וכבר כתבנו לעיל (ב:טז) עה"פ 'מכל עץ הגן אכול תאכל', כי כל דבר מצפה לעלות למדריגה הגבוה ממנו, וידוע כי ד' בחינות המה דומם צומח חי מדבר, והנה האדמה שהוא דומם מתאוה להוציא צימחה להתעלות מבחינת דומם לצומח, וכן הצומח וכו' כמו שכתבנו שם ע"ש. וזהו ששאל יעקב שיהא בבחינה זו שהלחם יזדמן בלי יגיעה מחמת העלאתו באכילתו כמבואר שם, וכן הבגד יתאוה להיות לבושו שיקבל אור המקיפו, כמו שמצינו בדור המדבר שנתקדש לבושיהן שנאמר 'שמלתך לא בלתה מעליך'.

'דרכי האמונה' להרה"ק רבי יוסף דוד ב"ר אפרים זי"ע אבד"ק זוואלוב

כתב בהקדמת הספר, וז"ל:

ועיני לשמיא נטלית וכפי פרישות בתפלה, ועני בלב נשבר ונדכה, נפשי בשאלתי נועם עליהם תבקשו בזה ובבא, די יתאמר מילי דשמיא מספרי אשר כתבתי

עיין ברמ"א (או"ח סי' ו' ס"א) שהקב"ה הפליא לעשות, שקושר גשמי ברוחני בקשר אמיץ, 'חלק ה' עמו' בגוף החומרי, שהוא צרעת משכא דחויא, בכדי שיעשה כל מעשיו לשם שמים. ולא להיפך ח"ו שיהיה כל כוונתו בתורתו ועבודתו מלא פניות ומרמה בשביל הנאת עוה"ז, שהוא 'ועד ארגיעה לשון שקר', ותיכף כשבא לדברי העוה"ז שוכח בהבורא ח"ו, ונופל תוך עומקי הקליפות, וזה מחמת שגם תורתו ועבודתו הוא מלא חיצוניות וקליפות ח"ו, ולא בא לטהר שיסייעון אותו לצאת מהרע, שהגם שבמוחו ופיו היה כן בשעת עבודה זו תפילה, אך מחמת שלבו רחוק חסר האמת, 'ויפתוהו בפיהם וגו' ולבם לא נכון עמו ולא נאמנו בבריתו', ר"ל בברית שכרתו בשעת עבודה לא נאמנו.

כי הרצון היה שיתפשט האמת מאלופו של עולם מהקצה אל הקצה, שיברר כל מעשיו דיבורו ומחשבתו ומידותיו, שיהיו כל רק לרצונו יתברך באמת לאמיתו לא לשום דבר, שלא יהיה מאותם שנאמר עליהם (ישעיה מ:ו) 'וכל חסדו כציץ השדה', שהציץ הוא חצוניות מהפרי, שהוא כל חסד דעבדין לגרמייהו, והאמת שהכל הבל, רק רצונו יתברך המתפשט מרישא דכל דרגין עד סופא דכל דרגין. וכשיזכה האדם שיעשה כל דבר אפילו דברי העוה"ז רק לרצונו יתברך, ורצונו הוא המקיים כל העולמות, אזי בזה מדחה הפסולת והשקר והרע נופל, ומיחד ומקשר כל העולמות לרצונו, וזה היה רצונו בבריאתו, שיברר כל אחד מישראל ברורין דייקא בעוה"ז החומרי, כי כל דבר וכל תנועה הכל מלא מחיותו יתברך, כדכתיב 'ואתה מחיה את כולם'.

וזהו 'אמת קנה ואל תמכור', כי האדם שהוא מלא פניות ושקרים בתורתו ועבודתו, הוא מוכר האמת תמיד, שמתפאר במעשיו תמיד בלבו ובפיו, וע"י שתורתו ועבודתו שלא בלבו, ולא בא לטהר מדותיו וכל כחותיו בתורה ועבודה, אין לו עזר להיות מהקונים האמת, כי קנין האמת הוא כמו מי שקונה דבר לרשותו מה שהיה ביד אחרים, וזהו כל דברי העוה"ז הנתונים ביד הקליפות. וכשזוכה ליחד לבו ונפשו ומאודו לרצונו יתברך, אזי עיד"ז קונה האמת מיד הסטרא אחרא, שלוקח החיות שבהם כרצונו יתברך.